

LEERHULP GEVEN

Op welke manier kun je kinderen leerhulp geven?

- J. Geleijnse -

Expliciet versus impliciet leren.

Van Beek onderscheidt twee manieren van leren: impliciet versus expliciet leren. *Expliciet* leren betekent dat de lerende (het kind) zich bewust is van hoe het leert en dit kan benoemen. Bijvoorbeeld: "ik moet met mijn linkerbeen uitstappen om de bal hard te kunnen gooien". Bij *impliciet* leren wordt er onbewust stappen gemaakt en kan een kind iets leren zonder dat het dit kan verwoorden. Dit leren kan na en naast elkaar plaatsvinden.

Leerstijlen versus leervoorkeuren.

Mensen leren op verschillende manieren. Naast de alom bekende leerstijlen van Kolb (in Ruijters en Simons, 2012), te weten doener, denker, dromer en beslisser, zijn er ook andere theorieën over leren en leerstijlen.

Ruijters (in Ruijters en Simons, 2012) heeft gezocht naar een goed evenwicht tussen impliciet en expliciet leren waarbij ook het sociale aspect van het leren naar voren komt. Zij heeft het samen leren een plek gegeven in haar 'leervoorkeuren' theorie. Deze gaat uit van veranderbare en beïnvloedbare manieren van leren. De ene leervoorkeur is niet beter dan de andere, maar bepaalde doelen zijn gemakkelijker te behalen met bepaalde leervoorkeuren.

De vijf leervoorkeuren zijn:

1. Kunst afkijken.

Deze kinderen leren het beste door te observeren en van andere kinderen te horen hoe iets in elkaar zit. Het liefst leren zij in 'echte' wereld. Deze vorm is een voorbeeld van impliciet leren.

2. Participeren.

Door samen met anderen te overleggen over een bepaald probleem leren deze kinderen. Leren van en met elkaar waarbij de kinderen elkaar stimuleren.

3. Kennis verwerven.

Dit zijn de kinderen die graag een boek erbij pakken of van de leerkracht een duidelijke uitleg willen krijgen. Dit is een vorm van expliciet leren.

4. Oefenen.

Hierbij krijgen kinderen in een veilige, goed begeleide omgeving de kans om iets uit te proberen. Belangrijk is dat de opdracht ligt binnen het bereik van het kind of dat de leerkracht in de buurt is om eventueel de opdracht te vereenvoudigen, een tip te geven of iets aan te reiken.

Foto 1 Leren uit boeken.

5. Ontdekken.

Bij deze laatste leervoorkeur zijn de kinderen liefst vrij in de te kiezen weg om te leren. Ze willen het zelf uitvinden.

Kinderen hebben niet maar één leervoorkeur. Veel vaker hebben zij een combinatie van twee leervoorkeuren en afhankelijk van de situatie zetten zij een leervoorkeur in. Het is voor leerkracht belangrijk om te weten welke leervoorkeuren in zijn klas het meest gangbaar zijn. Dan kun je ervoor zorgen dat je differentieert en de mogelijkheid geeft om meerdere leervoorkeuren de kans te geven.

Daarnaast is vaak één van de leervoorkeuren een allergie bij kinderen. Ook dit is goed om te weten voor de leerkracht. Tevens is het van belang dat kinderen leren leren en op alle vijf de manieren zouden moeten kunnen leren (Simons & Ruijters, 2008).

Leerhulp.

Je kunt als leerkracht kinderen op verschillende manieren helpen wanneer het leren stukt. Deze hulp noemen we 'leerhulp'. Deze vormen kun je koppelen aan de leervoorkeur van het kind, maar soms kan het ook goed zijn zo juist een

LEERHULP GEVEN

andere manier te gebruiken. Er zijn vijf soorten leerhulp:

Leerhulp	Leervoorkeur
voorbeeld	kunst afkijken
aanwijzing / verbale leerhulp	kennis verwerven
opdrachtverandering	oefenen, ontdekken of participeren
arrangement / materiaal	oefenen, ontdekken of participeren
fysieke hulp	oefenen of participeren

Figuur 1 schema leerhulp.

Een *voorbeeld* geven is een vorm van impliciet leren. Dit heeft te maken met spiegelneuronen waarmee kinderen in staat zijn door alleen te observeren en na te doen dingen te leren.

De *verbale leerhulp* kan onderverdeeld worden in verschillende manieren: de leerkracht kan een compliment geven en zo duidelijk maken

wat er goed is (maak het dus specifiek: 'goed zo' is niet goed genoeg). Een andere manier van verbale leerhulp is een aanwijzing of tip geven. Een leerkracht kan bijvoorbeeld zeggen; "Ik zie dat je... doet, probeer eens ...".

Wanneer iets veel te moeilijk of te makkelijk is dan is een *opdrachtverandering* een goede manier van leerhulp om het kind verder te helpen. Hierbij geeft de leerkracht een nieuwe opdracht die of kleiner en meer afgebakend is of lastiger/breder is. Door *materiaal te geven* of ander materiaal te geven kan het kind op een andere manier de stof toe eigenen, maar ook kan de opdracht veranderen van een individuele naar een samenwerkingsopdracht.

Als laatste manier wordt *fysieke leerhulp* genoemd. Deze komt het minst voor. Bij het vak bewegingsonderwijs is het een heel gebruikelijke manier van helpen (bijvoorbeeld bij de koprol door een hand op het hoofd en een hand bij de bovenbeen te doen). Ook bij beeldende vorming of dans / drama kan er goed op deze manier hulp worden verleend.

Opdracht:

Bedenk bij je volgende les in alle fasen op meerdere manieren leerhulp en formuleer deze als volgt:

- Voorbeeld: *als een kind* ... (zijn schaar verkeerd vasthoudt) *dan*... (laat ik een ander kind het voordoen).
- Materiaal: *als een kind*... (zijn schaar verkeerd vasthoudt) *dan*... (pak ik een kleinere schaar die ook knipt wanneer de greep nog niet helemaal genoeg is).
- Arrangement/ materiaal: *als een kind*... (steeds op zijn vingers telt) *dan*... (geef ik 10 losse blokjes en een staafje van 10) of laat ik het kind samenwerken met een ander kind.

Kijk de video over leervoorkeuren op <http://witblauw.blogspot.nl/2013/09/5-leervoorkeuren-volgens-simons-inhmli.html>.

Bepaal je eigen leervoorkeuren via http://diejoostdejong.files.wordpress.com/2012/01/leervoorkeurentest_twijnstra_gudde1.pdf

Literatuur:

- Beek, P., van, Koedijker, R. & Oudejans, J (2009). *Weten wat je doet is niet noodzakelijk goed*. Sportgericht (59) 1, 33-38.
- Ruijters, M. & Simons, R.J. (2012). *Canon van het leren. 50 concepten en hun grondleggers*. Deventer: Kluwer.
- Simons, R., & Ruijters, M. (2008). *Varieties of work related learning*. International Journal of Educational Research, 47, 241-251.